

ԻՄՔԻԲԱԿ

ԳԻՆԵԼ 10 Կ. ԳԱՒԱՐՆԵՐՈՒՄ 12 Կ. 1909, ՀԻԵՂՉԱԲԻ ՅՈՒՆԱՐԻ 1-ԻՆ. ԹԻՖԼԻՍ. №1.

Համաձայն.

847 1164
A 317

Օ. Ի. ՎԱՆԻՔ

ԲՈՒԵՆԱ

ԻՄՔԱՆԴԻ ԵՐԵՂԸ

ՆՈՐ ՏԵՐԻՆՑ ԱՌԻՐՎ

ՆԻՐ ՄԵՐ ՊԱՆՊՈՒՆՏՆԵՐՈՒՆ

—Այ մաղ, զե ներք աբա, աղիզ զրի թոզ զայ զարիտու-
թիւնից, զուխը թալուկ զցննը, զսակննո մի յաւ աղկալ յեռ,
բայթի էլ զարիտութիւն չգնայ, որ մենք էլ ուրախամանք:

—Ե՛, զրննը, զրննը, բա ես չեմ ուզում որ զայ. զսակի,
անթառամ զսակին տրմանմայ, բայց թո՛ւ կասես էն աղկեր
Բազումը մի զրիկ նա ցարիկ նեռ ա զուխը կապի: Նա, էն ա
ուրիկներին ա ուրախացում. մենք էլ թո՛ւ ուրախամանք:

Բ Ա Տ Ի Ա Ծ Է Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի

1909 թ.

Խ Ա Թ Ա Բ Ա Լ Ա

Ե Ր Գ Ր Ժ Ա Բ Ա Ն Ա Կ Ա Ն-Ս Ա Տ Ի Բ Ա Ն Ա Ն

Հ Ա Բ Ե Թ Ե Բ Թ Ի

2 որրորդ Տարի

«**ԽԱԹԱԲԱԼԱ**»-ն միակ գունաֆայլ պատկերազարդ հայ շաբաթաթերթն է:
«**ԽԱԹԱԲԱԼԱ**»-ն հրատարակում է առասկան և երբայական լրատվողի թերթերի օրինակով:

«**ԽԱԹԱԲԱԼԱ**»-ն հրատարակելու է 12—16 կրկն, ուր ակզ կը գտնին լայն սովորական չորս կրկն կարիֆա-տարաներից նաև մեր և արևմտյան հասարակական կենտրոնի, բնորոշ պատկերներ, նկարներ և առարարներ:

Ս Ե Ր Մ Յ Ց Ա Կ Ա Ն Ա Յ Ի Ա Ս Ա Կ Ի Ց Ն Ե Ր Ն Ե Ն

ՆԿԱՐԻՉՆԵՐ՝ Գ. Բաշինջաղեան, Գ. Գրիկունսկի, Գ. Երիցեան, Ա. Միքայելեան, Օ. Եմելյանց, Գ. Թոսեթ ևս ուրիշներ:

Գ Ի Ը Կ Ը Ն Ե Ր Գ Ի Ծ Ե Բ Ե Ն Ե Կ Ը Ն Ե Բ Ե Ժ Ն Ո Ւ Մ

ԱՅժՆՈՒՄԱՆ Ա. (Ստորակէտ, Ես-Չեմ), Աղայան Դ., Ազատկունի, Արաքսեան, Բազրատունի (Փայա-զուզ Միզ), Բալայունեան Հասարակ (Սեան-Տառնի), Ինճալ Աղաբաշի, Կրիշ, Սրիցեան Ատ. (Գ. Կալատուզեան, Բիւ-Կրաֆ), Չեիշ, Լէմնի, Թեմիշ, Կոյսակ, Կրկտ, Հաւ., Հայկազունի (Մէմ-Էֆէնդի), Հոս-Հոս, Մելիք-Աղանեան Լ. (Էլո, Լիւս), Մելիք-Շամազարեան (Տնայի Սաշան), Մատաթըր, Շատէ-Առար, Սատիկ, Սափարեան Գ. (Լիլիպուտ), Տաճա Կրկայ, Տէլո (Պոսից), Պաննա Կուզնեցով, Սիմ. Բազէ, Տէր-Մելիքբաղկեան Ս. (Դ. լայի Մարգար), Բէլլէրտօր, Օլնաթ, Փննալ ևս ուրիշներ:

«**ԽԱԹԱԲԱԼԱ**»-ում կը ազգարեն առև և ստար կրօնիարան ֆելիչամիսաների լաւագոյն կրօնիարան-կան գրածներ օրայ շաբթերի մասին, այլև Ստորակէտի «Շարիւ-Շարաթ» ֆելիչամաները:

Մեր սենթ սեփական Յիմիլիքեր Կովտի, Թաւառաթի ևս Աղբարտան երկր բար կարևոր ևս կայաւտ Կ-րորում այլև արտասանեմում Գ. Պոստմ, Բերիմում, Կանում, Թարիքում ևս Էրբումում:

«**ԽԱԹԱԲԱԼԱ**»-Ի ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԸ ԹԵՐԹԸ ՍՏԱՆՈՒՄ ԵՆ ԳՐԻԵՆՈՒ ՕՐԻՑ

Ի Ա Ժ Ն Ե Գ Ի Ի Ն Ն Է

ԹԻՖԼԻՉՈՒՄ

ՈՒՐԻՉ ՏԵՂԵՐ ԵՒ ԵՐՏԱՍՇՆՄԵՆ

Տարիկան	4 ղ.
Կէս տարւանը	2 ղ. 50կ.
Երկը ամուսնը	1 ղ. 25կ.

Տարիկան	5 ղ.
Կէս տարւանը	3 ղ.
Երկը ամուսնը	1 ղ 50կ.

ԹԻՖԼԻՉՈՒՄ ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԿԱՐԵՒ Է ԳՐԻԵՆ՝

- 1) Սմրագրատանը, Московскія ցд., № 19.
- 2) «ԳՈՒՏՆԵՐԻՒԻ» գրախոսութիւն, Արևարական լանկին կից:
- 3) Եր. Յակոբյանեանցների ևս Սարգսեանցի պատարասի հոգուստեղէնի մաղագրիւնի և կիլիպանակի կամուրջի գրայ:

ՀԱՍՏԷՆ՝ Тифлисть, Редакция «Хатабаля»
ԱՐՏԱՍՄԱՆՆԻՑ Tiflis (Caucase) Redaction «Chatbabala»
Հեռագրի նամար՝ Тифлисть, «Хатабаля»
Սմրագրի-հրատարակող՝ ԱՍՏ. ԵՐԻՑԵԱՆ

Բամանորդայութեան համար բացած
Է Բ.Ա.Ք.Ա.Մ.Ա.Ա.Ս. օր դասնեակը

ՊՏՆԻՈՒՄ Է

Գործողայա փոքր, ՂԻՖՏՈՐԱՄ հիւրանոցի
գաւթիւժ Երբոնդ Երասխանի զեպօքի կող.

Բաց է մասնա 9—3
երկ. 6—8

Հին ՔՔ ջանկարգները դիմում
են նոյն տեղը:

Յրիչների համար մուտքը պայտ է

ԳԻՍԵՊԵԶՏՈՆԵՐԸ

(Հրաման)

Որպէն շահեր մը թաւանորդ-
ներց՝ այն ջրիչները, ընթ զամա-
նողները, թաւանորդարիչ ջանկա-
րողները, պարապ սարապ մանկու-
կաները, մորի բորթը կարացողները,
մայրս բորթը վերցնողները, ԿՍՍ
այնի սահմանաւորները, հնապրա-
սան ծաւայողները, մեզ շայքարու-
թիւններ շողները, մեզ մոտ հիւր եւ
այց կողմները, կուսկցորեանս պա-
կանողները, ջանկարատներն ու թ-
րիչողները շահ հզօրն էին, որ մենք
իրենց ինտուզ կեն խնայարեանս
են եւ ջրահնակը—Գործողանս
փորցից դեպի Մասիսկայնս փոր-
քը, ուսի ի խնորհին կրկին վնաս-
դաւանն կողմները,
կարարայիսական կնքորեանս Ե-
տանը կտու որ ու դիւր խորհող
յնքը

Ո Ր Ո Ղ Ե Տ

- 1. Խմբագրատնը թողնել Մասիսկայն
կանս փորցից՝ տնի Խ 19. ում.
- 2. Բուսանեակը փոխադրել անփոխ-
այն կրկին Գործողանս փորցից, Կկն-
տիսա հիւրանոցի գաւթու.
- 3. Գաւթից շարքը ջանկարողներին
ընդունել թաւանորդ.
- 4. «Վարևապա» գրող ջրիչների
պահերները կնքուել եւ այդ մասին
շայեանել ի կատարին

Կոտ Կարապետեան

ՊԱՆՏՏՈՆԱԿԱՆ

ՔԻՂԻՋՔԻՆ Ի ԵՐԱՅԻՐՈՒԹՅՈՒՆ
Եւ ի կողմակց
ԽՈՐԵՐԸԸՅԵՐԵՆ
ԱՏՆԵՄ. որ ի
պատմանան Նոր Տարուի

ԱՌ ԱՐԱՄԱՂՆՆԵՆ ԱՂԳԻ ՄԵՐ

Այլան է գմբը զերջանիչի զիճակ է եւ օրնոս
տոնորութիւն, Արամայիցը, պատել տաւթ,
զի յետ այսու, պիտոյ է ձեզ զիճակու, թէ
զիճակ մաթթ զան մեր, բանպի ով ինչ
որ ոչ մեզիցէ:

Արդ՝ ի Չօյիս կազմայ կայ զիւսակցու-
թիւնս զՍտանապոլսական անկախորտանս առա-
ջնայ է բազմութն ի մթաղիւնց խորհուրդ
տան ձեզ զրեկ անցամ յայդ իսկ կուսակ-
ցութեան:

Մեքը յայտ անձերը ձեզ, թէ՛ թանկարե-
ւով թանարտիւրք է նշոկելով նորոկին
զնոցա անեկեցուն, որք անցամ կը ժամին
զայց տեսիլ պիտո թալլ մը անկ:

Ա՛րքէն, զուցէ է սահմանադրական-առ-
կապարտանան ատուել եւ խայտառակ կեցիլ
ուշ:

ԱՍՏԻՍՕՐԶՆԵԱՆ ԱՎԵՐՍՄԵՐԻ ՄԷ-
ԹԵՆՈՑ

Արշակ ժառանգ մեր, ժանոյց ձեզ, թէ
զուր դեմարտութիւն ունեցելու եր զլարտես
անպան Բաղարուն զեկն է ընծայիլ աղքին:
Աստուծ ուխտը բնութեանի անէ և զու-
տակեց զբարկացուն.

Հասցա տեսը որ, այնքորս վերայ փո-
րու թիւններ կան, թէ՛ հիւսնողութիւն, Ա-
րացաւութիւն և թէ այլ շարտութեան. Ա-
ստուծ ընդիլ յամենան ինչ պարհնոցէ,
թայց և մի միջին թուրք կիլ ընծայն
ապագային պատեր տայց կեք զի ոչ որ
համարակնոց զձեզ թան մի ինքրիլ:

Գիրտպատի Առաջնորդը Թեմից Հու-
ցոյ Ուրպատանի եւ Կակառ:

Ի հաստատ շարքեց ընայ կանք թէ զուր
ոչ կանքը զսիրտայ զքնոց մնող,
մտից և կնք թեմեանս Աստուծալ և այլոր:
Եւ շատ լու անուրեկ, կեր թիւնի մի
գրատեմ ոչ ինքուցեալ կար անկողմի:
Սակայն մենք թալլ գիտնելով դպաս-
տական պատուիրութիւնի որրազուն հարցը,
պատեր ասք յամենայն զեկն, սոյ ձեզ
յնքնայն մի հարթ ատորս տեղեկութիւն
թէ մի կրթին զկանուան, Բաղարքիլ
էնքանապատական կայսածոց, զմ կատա-
վարք քնեւ այն, մը շեքու կայ է ոքոց
իբրևամ 19 հարթ բուրջն պատկանես
զպրոցաց Արայցիտայ:

Զիտարանն 1000 բարիչու Երեսնան
Գեորգորտայի և զանապարհամարս յԱս-
տախանն է Թիֆլիզ: Ի հանրապետ արարա-

յին ունիւք ձեզ նշխել ի գիւրամայնա
Ամբ:

ՍՈՒՔԻՄ ԱՐԷՈՍԵՆ, ՈՐ Ի Ս. ԷՋՄԻՄԸՐԸ.
Կանկ մեր մենք, որ Բուր է գամարա-
նի տեղը զգամարն փորքի ռիթանոն
մին հարթը հարթ:

Արդ մենք գարնանոց խիբոյց պագու-
րութեան և ապց տեսութեան ձեք, զի-
ճանշունը զուր թալլ տեսելու զՏԵՐ-Գիւսն
մանկերն ան հայրերը իւր «Հայրենի-
բանս կամ զՄայի ՏԵՐ Աստուածարեանց»
թալլամարդիկ զիւսքն հանգրն շարա-
գանիս, օգնեց նոցա թանի և զորմի,
իսկ կուրացեալ կար և ոչ տեսանք զի կ'
միտարին բանեցիլ է:

Գտուել տաւթ զիւսքն մեր հանել ի բուն-
կին և անամբ անմին ծանօտի զանս գի-
րանորդանս տառեան, ջարթին որոյ զուր
զիքան անիք զգամարն:

ԳԻՐԱԳՆԱԻ Գ. ԿՐԱՊՅԵՏԻ ԿՍՍԱՆԵՆ

Հանելով զձեզ յայցիլ: Անոր տեսլ կար
թալլամայից, պատել տաւթ ձեզ, երբմ
պատգամատուր ստալի Արացանի Սու-
րիսան և սոյ կարիորդ նմա ըստ իմա-
տի միթարուցիլ:

ՍՈՒՔԻ ՍՈՒՔԻ ԷՋՄԻՄԸՐԸ

Եւ ըստի ժառանգը զարցեալ Սմբատ
Շահապետց զարք չուսուր զ10,000 թու-
րան քան ճալ ժառանգը: Առաք յասի
թանարտիւրք զնոցա և պատերերը գործա-
կարին Աշտարակայ կիլ Սարիբէյն Շահա-
պետին մտնուիլ: Ոչ թոյլ սոյլ նմա ժառանգ
ի զուցէ Արացամայն:

ԳՐԱՐ, ՄԵՐԱՄ ԲԵՐԲԵՐԵՆ, ՏԵՍՁԻ ԺԵ-
ՄԱՐԱՆԻ

Վերաւաստեանը ձեզ ի պարտամոյց
կրկին յայն անեկուն և պատեր տաւթ՝ չը
յուկ աննայն իրատութեան և զիբիդի-
տայ որոյնքիլ զպրպատութեանց, այլ զզորնս
յաւաճ անել այնպէս. Իրեպէ որ հարկն և
ե օգտակար:

(Շարտակիչի)

Ո վրայ իմակաւնի իրով սեկա-
կան շեռայն տորազանէլ Ե.
Թամանակատը միտթայլիտ
Գ. Կարապետեան

Ն Ա Ր Տ Ր Տ Ր

Շուսուր, շուսուր նոր տարի: մյ անն
տարի հանիք եւ ազիլ օրին, շահ սպոր-
թիկնոց, չքի թարգմանութիւն ըստմեանով,
արտի սիբանդար, սպիլ սիբարանցով,
զորով աչազակ, խուսով փառնակ,
իբիցով զարգուիլ, զմ զայն եւ մէկը կան-
զիլ կայ: ոչաւում էի Էանց զքի, վուր պո-
կուտի զուր զայ, վուր իս եւ թանապարհ

չին, մացառ բողբոջ կարգի: "Մանդի-
խան, իս էլ ի՞նչ վաթ ուրբո լու բե՛նի
գայ իմ, մինձ մինձ քանտասիրած. քին-
չնք ի՞նչ դրամ:

Ա՛յ գուզիք էս սահմախ մէ գլուտանա-
տար թի՛նի՛մ:

— Բարով իս էկի ա՛յ դու Նուր Տարի
Ի՛նչ իս քնի միջ նամա քարի:

Ու սարի շատ տուր ցրինն ու գարի
Ն՛ս մասնոն ըն ըստ Զայննթարի:

Բարով իս էկի ա՛յ դու Նուր Տարի,
Մի ք զօրճեմները բուրեղ տին քարի.
Ն՛սմանիցը դարձրին տարի:
Անի գարիները իսպանակախի:

Բարով իս էկի ա՛յ դու Նուր Տարի
Ի՛նչ իսպար կուտան դու միջ Խոնդրաքի
Ո՛րն դուզուտուր կուտ Աստուարի
Ու մէն ուն լի՛նի՛ք գոմի մանչ թարի:

տու թէ կուտան ու խո՛ւմ ինչ թուար
զարիս կու դուս գայ, թէ պոխիտիկերի
խոսիտաւոր՝ մուտանուար զուգիս զրէ՛
Ե՛կնց՝

Ու իս էս շարք ... Ընտրի ի՛մ.
Ո՛վ դո՛ւ ... Բանմանի.
Տխմար ... Բանմանի.

Ըրից կու գրիմ, մէջ արևմտախ.
Էս սոճիկերը խոտ նարգուտար ին. ա՛ն
սոճիկս պոխիտուր չի ընի:

Քէ գուզիս սոճիտարեան զրէ, Ե՛կնց
զրէ՛

Լայի, Լարթան, Երսես ու մինձ
Շնայի,
Արճնէ, Գուզիկ ու Լասակ Սուճի,
Կրտսձ ինք, խոտսձ ինք, Էրթուձ
Ինք ձեզգոձ

Վար ձից կու պատուներ, կու սրբերից
սրբոյ:

Ո՛վ դու լիբիկ Սուլթանն էս ի՛նչ
արեցիր,

Կրակի մէջը նստի՛ գու սոճիկեր.
Քիպուս ստանանայ, իս չիմ սրբո՞ւմ թից.

Ու իս սրբո՞ւմ իմ նարեմերը ստանայ:
Սա սոճիտարեան է, սրբունն մէ քիչ
պիտեք զմտեմայ, չուճիք խոտ զարթեա-
կուտար է, ու բարեից գու սե՛նինն Են-
չարե՛նէ՛ք զե՛սուճէնը զուգիկ Եղի գու
կու սրբին:

Մէ սրբէ թուար էլ զիցի՛ն:
Էս խոտս յան էլ մացարձ սնարբխոտա-
լի բարի կայ մի՛նէ, թէ մար իմանան
սղկայ քարգիցիկերը, մէ Ե՛կնց կու դիպու՛ն,
վաթ Լուր-Տարին կի չէ Զարեիկն էլ կու
ստանան:

Ա՛յ սա Ե՛կնց է՝

Ա՛խ... իմ սրբուն Ենչարիկայ
Քու սրտու՛նք ինչ քան կու...
Ու չիբուրք սե՛նի՛կայ
Քու չիբու՛նք վուչի՛նչ կայ:

(Էս խոտս զորքս բաներ է, սրա նամա
նարիք տարի բերթ կայ դրամ):

Մէ ուրիշը զրի՛մ:

... Ինչ գուր քուչու՛նք կարգանքի ըլում.
Ու պարիկողը թի՛չ թի՛չ փաստանում
Ա՛խ... դանձ վաթ սոճից կենձում միք
քուչի կուրք

Աչքե՛նն սրցունք դումն ինչ Գուրք,
վայ մէ զե՛նի շանն...

Ախ իմ սիրական ինչու իս ստանում
Ինչի՛ չիս սրբուն, ինչի՛ իս սպանում
Մաջ դանձ Աստուձ չի՛նիս ստանում
Թուր իմ դուլուս դարձումն ու կու՛ւնն...

Թուրք բաները ուրիշ թի՛չ զիցիկերի,
թէ վաթ զրեւու ըլինք, վայնի՛ն պոլոճէնի
մուրջ թէ վաթ սրբուք պատու՛ն, թէ վաթ
քար սղէն մէ քիչ Ենի՛նի զայ ու կարճին
Ենչարե՛նի կուչարափոխ, վաթ՝ սոճիտարե-
անքի բաներ էլ փեթք արի իրա սղարկու՛ն:

Տճ իս կար ինչ բաների՛մ ստան. իս մի՛

Էս բաները մի. իս մէ նայ գրեմանան,
թուճ խաթարալիտան, էս օրէկ Լուր-Տարի
քան ու գրեմն թուգն, վիզիտները մուտ-
ցան, ինչ սոճիտար բաներով իմ պարզապէ՛մ է:
Վիտանաթ, վիտանաթ իմ սարի կարթա-
ցուզներ, ինչ սոճիմ սոճիկեր, խաղիտա-
խան Ե՛կնց ու պատուար բաներ էլ մացար
սոճիկում. ուրի՛շ. դուրքը սա՛մն. Էս զրամ
սրբու ուրբու Ենչարե՛նի մարդիկ թէ սե՛ն-
նում: զուր Էլի լու է վաթ զարե՛ն ինչու՛նն է
Քուր վիճուրք. ձեր թե՛քը վիճու՛ն. գանա
չիմ զիցիկ նազը կու՛ւնարքք մի. կանի էլ
վրճաները նայ մագիլ է:

— Քան մէ Ինչո՛ւ մանչիկ էլի տու, միք
պատու է Ձեր կի՛նիք վաթ ստան է, վիճուց
իք կի՛նիները մաս ստան:

— Գեթուրայ մէ տաս թուճան էլի, չու-
րիքը ինչ պարսկերի ճանձնն չիմ նանձ.
վա՛ն իս չիմ կանչո՛ւն շրուճեմներ զրէ Էս չու-
րեկով դուս պանձ:

— Ի՛նչ, իրամ թից էլ ինչ կու. է, տալիս
իս տու էլի. ինչիս սպանում, մէ մէ թու-
ճան, երկու երկու թուճան. ին՛ չիմ Ենչար-
ե՛նն. սոճիկ սղարանիք իս չի՛նք քան
Ի՛նչն էլ կուիս թէ մացարձիկ սերբո, իս
էլ կուիս թէ քու կի՛նիքի՛մ...

Ա՛յ թէ Ինչի՛ք խոտցի ու խոտանո՛ւք դու՛ր՝
ձեր օչիտարեմը իս սարի օրիքը:

Յի՛քն, խո՛քն թէ սղիս կարթեալուզներ
ստանայ ինչը չուրք սի՛րունն փուլ վաթ
ոճիմանի, Ե՛կնց, զի՛նիտեր ինձ մուլ ճաշ
կու մե՛նինք, Է՛կնց Էս զի՛նիտե՛նք մէ քի
Էս մասնիկը, մէ սահմա՛ն Էս մի՛նիտերը
զիցիկեր թէ, ինչ ու ինչ կէք ուրբու, ինչ
վաթ... է էլ ինչ սոճիմ սարիկը դուր գա-
նա չիք զի՛նք:

Մարիտան:

Չի՛նի վուճուց գուզիք սարի, նամա Էս
գլուխանէ լու է ա՛յ:

Միք մասնագուպիք չի՛նի վաթ կենթա-
նանձ կու գե՛նիս, միք կի չէր չի՛նք զգե՛ք
ու կու ինչոքի՛մ թէ անձնասիրելի Աստու-
ճուց, Էս Լուր-Տարուք, վաթ Էս տար Էչ-
նին էլ չէ գե՛նիք, շան սարե՛նք, շան լսնիք,
չառ սարե՛նք, սննու՛ն սարե՛նք ու գուչնու
աչքը նանիքը:

Ա՛խ՛ի:

Չի՛քք շան, մա: լոթիտանայ. շուրքուտար
միք Լուր-Տարի:

Գ. Կայտատու գիտաց

ՏՕՆԱՅԱՐ ԵՒ ԿԱՆԱՅԱՐ
(Շան նմանատու լսնիներ)

Նմանաթ չուրք զարթուցներ մէ գլու՛մ, կու-
տանց նամա-Նարիկու:

Նմանաթ զարթուցներ մէ պի՛տւմ, թի՛չ
կանայ սրբուն մէ մարդիկը դուլի:

Նմանաթ կայ մանչ մէ փայլում, կանանձ կայ
պատմանիքը:

Ն Ո Ր - Տ Մ Ի
Կ Ա Մ
ԲԱՔԱՐԱՐ ՏՕՆՈՐԱՒ Է

Ապագա է սեղան, փառասր, լքեղ,
Եւ կընես շարժած արտասանանան
Պէտէպէ գիճկոյն ընտիր ու մանկի —
Ռոտ, կանեակ, խերէս, մազէր ու շարժապիւն
Սըղան շուրջ արդ ու վարձերով
Նստի քն մաղթիկ որտես, մազապիւն,
Եւ բաժանները քրտ քարկիտով
Չերթարում են միմեւնց նոր-տարի

Եղեակ մարմին ընծած ստ արտին,
Մտան ու անտար, մի կեդտտ խորում,
Երկնան զրկած, նստել է մի կին,
Եւ քրտց ստած զորով նստում.
«Էն նոր-տարի... եւ քանի՞ արյակ
Նոր-տար տարիներ ենք ու անցանք,
Եւ քանի՞ անգամ յոյծերով պէս-պէս
Ոնծ պէս սեւաւոր սրտեր լցուցանեմ»

Բա. Քան

ԻԽԱԹԱԲԱՆ-Ի

ՔՐԱՅԵՆՔՆԵՐԻ ԿՈՂՄՅՑ
ՅՆՈՐՅԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ

ՄԵՐ ՈՒՐԵՆԻ ՔՐԱՅԵՆՔՆԵՐԻՆԻՆ

Մերնե սեռաք.

Այսօր ան գրնում է մարին և
չտտեր մեզանից սակայն չէր մե-
քանորոշել մեր բամբակազորութիւ-
նը սոյն 1909 թիւ համարս

Իսկ թիֆլիզի բամբակազորներից շատ
չտտեր դեռ անցեալ տարւոյ բամբակ-
զներն էլ չեն սակ ազգասիրաբար

Ոչարկելով այս № 1-ր անխորհ ա-
մենքից, յիշեցնում ենք բամբակազոր-
դուքի ցանկացողներին, որ ստաջ շատ-
պիկ կրկնել ցանկութեամբ յայտնել
կենտրոնական Աստանանք

Հակառակ դեպքում, մենք ստիպու-
մք կընենք № 2-ին թիֆլիքի ստարու-
մը գաղտնիքն էլ չը պրօպանդիս էլ կու-
սակցութիւնից նկատյեմք

Գիտցալ գրտանակիք
Առեմասպա՛ Քիւն-Քրաթի
Առեմասպա՛ Քրիչի
Քանապոս՛ Նս-Նս.

ՄԵՐ ՄԵՄՈՐԻՔ 1908 ԹԻՒՆ

Առտանաստեր երկիցեանք ուղղակի հո-
գեանեց.

— Եստ արթ ար եւ-Չեմ, մեր մամուլի սե-
ւասինքը պատրաստիք, եւ այս սակով
«ՏԱՐԻՆԱՔ» հմար կրեցք

— Տեսնում ես, ինչ լու ստեղծութիւն ու-
նի, նիւս արս նման կը պատրաստես

Այսպէս մեր զգոված «ՏԱՐԻՆԱՔ»-ը,
կարգադի ցոյց ստած յարածք ե...
Եստ զգով՛ մտայք

— Եթէ, պ. Երկիցեան, այսպէս կազմեմ
մեր մամուլի սեւասինքը, այն մամանակ
սոք նազ մամուլը թեղ մխարեան կը հույ-
նայի.

— Ինչու... գարնացալ խմբապիւր.
— Սրբութեան... ստորում բոլորին էլ պէ-
ր է նայելին և նրաւոր բայերն էլ կըր կը
հայնային.

Այս օր ստացիք մեր Երկիցեանը զուգը-
քորեց եւ «ՏԱՐԻՆԱՔ»-ը մեզիցս առեւ-
լով, գնաց.
— Էլ, լու ինչ կասես, սեւասինքը գրեմ,
թէ չկ-գտայիք եւ նրա հանկից

— Փրկի, բայց բայերն մի հայնայիք, սո՛ւ

Սեւաթուրեցի ՍԱԲԵՍ

արժանաւորնե
Ես սկզբած նրան լու չհակացայ, միայն
կեր սառն կեայ ե զրեմն ստայ ձեռք, ու
յիշելի նրա ստածը, գրիչս վար դիք

Ի՛նչպէս թէ արժանատորն հայնայիք,
այնպէս մնար այն թիֆլիքն օր արժանի
է հայնայարի, թէ այն թիֆլիքն, որը
թիֆլիքից ամենատարածաւորն է

Չկաղտնայով լուձեկ սոյլ զատ խոխո-
քայխատկան հանկուկը, կանկի, մամուլի
սեւասինքն գրեկացանք Երկիցեանի պատ-
ւելքի, ուստի ե պաշտարակու Քախոյի նա
կապեցնելք նեակեայ գաւազնութիւնը՝

Ես կը պրճեմ, իսկ նա կըրացնի թիֆլիքի
մեջ, ե կըր արեւ յարածք սուրմ կը լի-
նի, այն մամանակ լարը բանից անցած կը
լինի

Եւ կը գրեցի հետեւեալը՝
«Մ 2 4» — մի թիֆլիք, օր 23 աստի կրու-
տում էր կրեքի ե շտանեակութեան

ղեւ, 12 աստի «Մ 2 4»-ի հակադի հակասակազոր-
ների, իսկ թիֆլիքս... բայեր մշակու-
կաններն Ուստի հանկուկ է թէ կըր
գլ մօր գաւառանեմք — ՎՄ արք, «Մ 2»-
կին, մշակականները «Մ 2 4»-ին թէ
«Մ 2 4» — մշակականներն:

«Մ 2 4» մի թիֆլիք, որը ամենամեծն է
«Մ 2 4»-ից մեծ, նրանով անուն ու
հեղինակութիւն ստացած բարք 20 —
30 տարեկան մշակականներ — մի հա-
սակի բարքաւութեամբ, հանկուկ
գրեցի մի է այդ բարքաւութիւնը:

Ա զ ք 4 ք մեկտեան ամառային, որին 25
ամառային հարստութիւնը բարքը բացի...
մանկական միւս ամառայինը՝ «Վ 2 4»-
ից: Հանկուկ — նրաւ է՜նչու լուսնաշա-
հնարութիւնն ստացածն էր: Այս հան-
կուկը կարող է լուձել և ոչ մանուկը,
այլ ամեն մի խելտիկ նայ:

«Վ 2 4» — Մի շարքաւութիւն, որին կարող
է աշխատակցի ամեն մի փարատար
և անփարատչէ կողմակցանք, որ խո-
քաղատանութեամբ, նրա փարատչէ բարձ-
րագրից: Հանկուկ — ինչպէս Սմ հան-
կուկը լուձի — նա կատանայ սոյլ գա-
ւառանայ թիւն կամ կամիտակէ:
«Վ 2 4»-ին — սեւ ՎՄ արք: ՎՄ արք — սեւ ՎՄ արք:
«Վ 2 4»-ին — սեւ ՎՄ արք: «Վ 2 4»-ին — սեւ ՎՄ արք:

«Վ 2 4»-ին մի ամառային, որը շատ որ
մեծեակ միջից զարս կը գայ «Վ 2 4»-
ներին հարկները:

Ա թ 2 4 ք 1 ք սեւ մի թիֆլիք, որ բարքա-
լութիւն է սոյն Աշխատչարպային
բայ... ոչ նրա խմբապիւրներից:

«Ժ 1 ք 2 4» մի թիֆլիք, որ բարքալութիւն է էր
խմբապիւրներից, բայց ոչ Աշխատչար-
պային:

«Ե 2 4» սեւ մի թիֆլիք, որ սոյն խմբա-
պիւրներից է բարքալութիւն, ոչ Երկու-
նի, այլ միմեւնք երեսուն թեւական
զգրովի նպաստականութիւն:
«Մ 1 ք 2 4» մի միջին արժեք հանկուկ է
թէ մեծ մայրն է յարն օր խելտիկան-
ցիք ոչ մայր սեմն, ոչ կըր, ոչ էլ
նրաւ ստորակէց

«Ա ք 2 4» սեւ մի ամառային, որի շարքը
յարքալութիւն է... «Ա ք 2 4» օր յիւսանա-
լը արքում է...

«Ջ 2 4» — սեւ ճակտուկութիւն
«Ղ 2 4»-ն Ա զ 4 ք 4 ք 1 ք 1 ք 1 ք 1 ք 1 ք 1 ք 1 ք
արքան ակազգայութիւն էր, կայաններն է...
որպէս ակազգայական ընկերութեան,
որի անդամները ամեն բանից սեղ-
կելի եւ բայի... այդպէս խելտիկ
և կարողու են ամեն բան... բայի կրկնց
օրպային:

«Լ ք 2 4» — Մի թիֆլիք, որի ստած ոչ մի
յուրքը կուկուս չհասու, իսկ մի յու-
րքը չէ որ հակասալու համար դա-
նան զրակեւ ընկերակցներ:

«Ն ք 2 4» — Բանկայի արքի ամենագե-
տնայուն թիֆլիք, որը հարկալութիւն է
է Քրիստի 8 պիւստայ ստանդարդ-
ներից և կոտստանու հարձ թղթա-
լութիւնութիւն:

«Ո ք 2 4» — սեւ մանուկայ ճակտուք այն
համարն է, որ խմբապիւրները ամենից
թիւ չեն գրում:

«Փ ք 2 4» — սեւ Կըրն իրեն վրայ պիւ-
ստանու մի թիֆլիք, որը մեծ մեծեւն
է սոյնից, մէկ սոյնի եւ... զար է գա-
լիս լուրերն:

Տիգ. Կարգանանքին

Կրով սուզ կը շարժուանքեմ
Տեսուքինոց պարտար եմ
Լեռեղիք որ ճնտար եմ,
Փոքր սերտեղանիս կը սուհանք։

Կարգանքին

Ինչդ փառանկը խառն ժարիքաբով,
Շատ զան ես կրու՛մ յայ իրովաբով,
Խօսք ու ջուղարով բարցրը արսաբով
Գովելի ես զու ճառակի ստարաբով։

Հայրանքի թերթին

Հանու՛ց նրնդի կը կրանք ու բուջը,
Միջրիք չարկու՛մ խ արթի թխնոցը։

Եղբ. Թուզանանքին

—Աղամ, ուր ես
—Տեր, մերկ էի ե թաղեալ
Ստուսանունդ։

Նայ սասնակներին

Օտար աշխարհ ես ճան պետի գում,
Խնք պիտ ստիքի՛մ, ստիք սասնակ,
Սերիկաններս պիտի շառչուտ՛մ
Գաղտն օրերս ապա՛նովսփանս՛մ։

Արեանկամ նայ արբանանքին

Դու կարծեցիք թէ սակին մեծ լանն է,
Ամեն մի ցուտի, դարձի գործան է,
Սպայ ճէր սսիդի բերի չի՛ օրնդ
Կրնկազ, գուսակի ցուրի չի՛ փրկից։

Համբ. Ատարեանանքին

Սիրոց բարի, լիզուց շար
Գրչիցը Բնչ խեր սարսը։

Կարք. Կանգնանքին

Հայն ու Նապոլեոն մի գուշի ճամար
Ստուտիկ կոչու խօսերի սասցին խրար։

Արք. Չորանանքին

Վանդիկային շատ են զովում,
Ար լաւ բանաստեղծ է նա,
Ար ֆրանսերեն վարժ է խօսում,
Ճանաչում է Եւրոպայ։

Ար. Խոտրանանքին

Անկողնի կրիտ, ունիս մի բերան,
Հանգիտիս դու լաւ,
Աշխարհի վրայ կը լսես շառ բան,
Ու խօսւ սակաւ։

Հնչականներին

Անկողն կարեմ ես բարեկամիս,
Բայց շառ օգտարեք է ինձ թշնամիս,
Մէկի բերանը զովեստ կը զոխի,
Միտի խօսքը՝ ինձի մէջա կուղղի։

Երանանքին ինձ զարգի ղոգարածութեանը

Քեզ բերիք արգար կրթիչն ուսմար,
Անքի բաժնին սող ու սոյ շարձան՝

Մեծով խելք սովորի թէ՛ ճար ըլլար,
Էշէկը շարձն փառակէտը կըլլար։

*) Այլ ու խօս սպասի։

Երանգարային

Թերթիդ մէջը պարտաւանք մի սոյ
Հային,

Հայր խրատ (թէ խելօր) ստու՛մ,
Մի ձիւճակի նրա տիտար գործերին,
Ար նա աւանդ նորակալն կարծում է,

Բազի հարսանանքին

Մի օր ծառաս կտորեց իմ մեծ հայեցին,
Ար կարծեսար քիչ քիչ նազար ֆիտիքն,
Ես շատացի նրան խօսերի անպախի,
Այլ ստիպելի վից ամ ձրի ծառայի։

Գուրիշեռնին

Առջև դը՛ք ժարց հարիս ու հազար,
Չարեմ արտորեմ զերց բողի ու զարգար,
Մէջսդ ալարան ո՞վ, սակը, Բնչ անեմ,
Ստանան սարմ սնուողներն

Լաւ կաց, խեղճ նայ ժարց, սրտատի
տյտեր

Քեզ շառ խարցիցին, էլ մի նուստայ,
Կանդնին ու կերթան շառ ու շառ
դարեր,
Հայ ազգիս վրայ— թուրքը չի խղճայ։

Տօտով անդին

Մեծ ուսում արիր, եզար գիտական,
Գովորդը լլուս՛մ և արբող Թրասաւստան,
Բայց թէ ուսումը չու՛ն րճի՛ ճայուստան

ՂԸԲՐԻ-ՂԸԲԱԾ

Վե՛նի եմ շարթի շարթի պոլոյս կտուսուրի։

Գաղտն—ստանդ ճարիերի ստանդ մի
որեկ ընկերութեան արսուրի։

Ոչ նարունաստանդ կրթեմեմ, ե ոչ էլ
Սովորից Եանձնուղղովին, որ ատա բուրքի
ստանդուդ ճամար եւ՛ք ժողով է նարիար,
տանձներու ան ու ինքը քւէարթութեմ։

Իմ ճանապարհորդութեմ լիճուտ է իմ
ցրտեղանքն սաղն նայ թիթիթիցի։

Փնօք Առսու՛ծը, շարճիս մեր բարեկր-
տում կուստորթեման զիւ ես ըլլար թիթի-
թիցի էլ փոխեմ ջնն, ե իբէլ Ծնուսաթ
Երեկոց արգիւնում եմ, ՎՊարքը ու կայ,
վերջուցն զարդարանում էլ կայ, Երարերի
կայ, յանարին Երկարանանքն էլ զարն է
պարն, սարին մի անգամ Երկարանար
պարս կը գույն ու զնն, ով զննէ սարի թիթի-
թիցի էլ զույգ լիճն, վերջուցն եմ ըլլար,
թիթիթիցի զարարն Թարթիցի նայ ճամու-
լը կայ ու կայ։

Եւ ես զարձայց արգիւրդ իմ Երեկոց,
կը շարձուրդ ողջ նայ աշխարհք... երեւի կ-
զէկի թղթով է մի կողմի թանարով։

Ամենականութեմ է կ՛ման ճանապարհոր-
դութեմ, որ ոչ մի կողմէ իմ կարեկ ոչ
զարգի է ոչ իսկ հարձիքը կեզովի ինչույն
սոյ խօսըրն Ես սակ մեր կեանքստոր-
դութեմ է որքանոս տասնորդներ, վրայ եմ
բերում Բերիկ նայր սուրբին, նարանար
սեղը նա թոյ խօսի։

Եւ սարգիս գնում եմ Աշտարակունք է նա-
ճարակ ճանում եմ գեկտարակունք Ի՛մ Ի՛մ
սեղն ժողով արին նախապատում է պ. Ս.
Քաղաքան. զմեւում է երէտ նարց, ստա-
ղին զարգից պարթերի նարց, երբորդ
թէ ինչույն սեղարքական ձնար մեկն
ստանկայ սոխաւանքներին։ Ասային նար-
ցը վեանում է ամեն սոյ ընչույնում է ս-
ման լեզու է ոչ մի լայնութեմ շչանս ձնու-
սն է յանձնի մասնուղղով, իսկ երբ-
բարց նարց—ստանկայերին սպնուն նար-
ցը, որքույն սոյ ձնով, ինչ ձնով սոյ նար-
ցեր լուսում էրն Մասիկն կարթիկեմ
է իրնան Գուրիշեռն օրհնում—սն է, Անե-
տանս ման զամով Ժողովը գո՛ւ ոք զնոյց
ցրեց։ Այս որքույնից յետոյ այժմ ես ոչ

մի կտուցում շարճի, որ Աշտարակունք զո-
քար 1909 թվին կե՛տեմ, իսկ ստանկայ սոխ-
աւանքներ սոյն էս ստարին։

Եւ շառ շառ էլ կէրի, սեղն էլ Աշտար-
ակագիւղայիններին։

Աշտարակագիւղ կը կտուցով իմ
ստանդ մի կողմէ ստանկայ վտարիտ (կան-
դուկտորի ստար մէկ բուրի զերեկը) նաոյս
Նար—տարիտան կէտ սոյն մասնուղղով կըր քա-
ղաքում լայր էր ստարանէ թէ Մտաղցիտ
Օրմանում կարթիկեմ է նարթիկիտ որ-
դե... քաղաքի։

Այս շարճ ստանկով սոխաւանքն շարտե-
ցի ոչ Գաղտնիկներն ճամ, այն սոյն Գա-
ղտնիկներն էլ, որ 1888 թվին Ջալալին, Է՛-
միտեմ լիճնով սոս օր Օրմանիկի սոյն
է սեղելի Պ. Գաղտնիկներն սոյ լայրի եր-
դեպութեան սակ ուղղակի խերտարեղ է
է սոյ թե՛ խաղայ ես սոյ շարճով, որ նա
պարտասոյն էր սոխական ՎՊր Ջալալի
ճամար։ Գաղտնիկներն, Օրմանիկի սուսերի
եւս խօսելով շարճում է սարիեր շառում իր
կատեմ, խոսոս ճայ՛ում ստան էր նարս
—որքույն։

Վե՛րջուց Երեկոց զի՛ կը բարձնէ, կը
շարճն, մի՛նք անգամ պարտաւան ան ան-

Բացած է բաժանորդագրութիւն
1909 թ

Լ Բ Ա Բ Ե Բ

ՇԱՐԱԲԱԹԵՐԹԻ

Բաժանորդագրելն է՝ Ասորախոնում ասորիկան 3 ր.
առտով 5 Կ. Ասորախոնից դուրս՝ 4 ր.
Հասցեն՝ Астрахань, Редакция „ЛРАБЕРЪ“
կամ Astrakhan (Russie) - Rédaction „LRABER“

Լոյս տեսան է զճանաչում են
ԿՐԱՒՊՅՏ ԱՓԻՆՆԱՆԻ
1909 թ.

Պ Ե Ի Բ Ա Կ Ե Ե

Պատի և ծոցի պատկերազարդ օրացոյցներ
ըլտրափն նոր յաւելածներով հետեցրած ու հարստացրած և զոճատիկ
պատկերներով զարգարած: Իրեն ու ծաւալը՝ նոր ճայ օրացոյցներէջ ՄԵՆ
և արտաբերով շրջի Տախտակը՝ յայտնի նկարիկ վրէժի դրած է՝ պատրաստ-
ած լիտոգրաֆիայով վից զոյնով, ներկայացնում է Տանկ-Նայ ժողովրդի ա-
ռաջ խորատկամ բանի դաները, զաւճիմած բանութեան պահպան վի-
շապը, ջաղխուած ճայ արկութեան շրթաները և տանկաւայ ժանուկը ու-
շունամ է իր հայրենիքի պատուութեան նոր ասորի:
Գինըը, պատկեր 50 Կ., ծոցիը 20 Կ. գումարով գնողներն գնել:
Դիմել՝ Александровъ, Типографія „Ширакъ“ Карапету Анианцу.

Բ Ը Ժ Ն Ե Տ Ի Բ Ը Կ Ը Ն Զ Ն Կ Ե Բ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Գիտաբ գրասենեակը
ՄՕՍԿԻԱ
ՃԱՐՈՒԿԱՅ, № 26
Բաժանունըը
Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒԳ.
ՈՄՄՈՒԿԱՅ, № 49

Գ Բ Ա Մ Մ Օ Յ Օ Ն

Թիֆլիսում, Գոյովինակի պրոսպ., № 9
Հերթիսո Ո 69

Բաժանունըըը
ՆԻՊԿՕՂ
Նիկոլայիսկայա պրոսպ., № 18
Օ Մ Ս Կ
Լիբրինակի պրոսպ., տուն
Գանրիլիի

••• ՅՆՆՆԱՐԱՐՈՒՄ Է •••

ԱՌԱՋԻԿԱՅ ՏՕՆԵՐԻ Հ Ա Մ Ա Ր

ԻՐԻՆ ԱՄԵՆԱՆՈՐԱՅԵ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ԸՆԾԱՑ

Լաւազոյն խօսող մերկանսնր ևւ ՍԵՓԸԿԸՆ արտադրու Ստան ԹԻԹԵՂՆԵՐ

ԱՊՊԱՐԱՏՆԵՐԻ ԳԻՆԸ 30 ԲՈՒԲԼԵ ԵՒ ԱԻԵԼԻ ԹԱՆԳ.

ԹԻԹԵՂՆԵՐԸ ՄԻԱԿՈՂՄ ԵՒ ԵՐԿԵՐԵՍ. 75 Կ.—3 Բ. ԵՒ ԱԻԵԼԻ

Բ Ը Զ Մ Ը Թ Ի Ի

ԱՆԹԵՐԻ

Ն Ո Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Գ Ա Ջ Է Թ

Տարւոյ վերջն արարանաւոր Յովհաննէսը դերասաններն մտանաննոր վերստուգող յետոյ յետոյ, արտաքին մի կտոր Թղթի գրայն է, առաւօտ մի քաղց զորս եկաւ, գրանապէս շնորհակալութիւններն դիմելու, որպէսզի ապառիկները նաւաբէ:

Նախ մտաւ բարձրանալն արագի մտն է ստաց:

—Աղպեր, վեց ամիս է յայտարարութիւն եւ տպել տելի, քաղերն ինչի՞ չեա տայ: Բանքի անպա՞ պիտի մտարա՞, որ հարց մեզ բաշխել:

—Հարկ մէջ սխալ էր բաց թողել, միտար զրկել էր, որ գայի շտկել ու վճարելի: Հարց բնովն ուղիմար ու վճարելն:

—Աղպեր, նախն ի՞նչ պետք չէ, զու գաղերն ի՞նչ տար, քան մ'էլ պակաս տար, ետե կ'ըսէննր:

—Իրկեան, իրկեան:

—Այ՛ն, թէ ի՞նչ մէկ էլ էստիղ թերբի, ել յնչ, հորն կը լինի:

Յովհաննէսը զորոք դառն լսից, որ իր ետեղին աւարը մերթմուտաց:

—Հար աչ, գազկթ կը տպէ, դուստանաւ ինչ զիս շտիկողութիւն կ'են, շիտէ էլ կ'ենք քաղ գաղէ: Հրա վեց ամիս էլ ասքր կ'ըսու:

Այդ տեղից տպարանաւորը հասուս շտիկող—գաղից գրանանակը է անսանց բարեկուտ ստաց:

—Ախր քանի՞ նոս ի՞նչ տանն ու թերեւ, անասանաւ, տարնի բարեւ, տեք քաղերն Գործ չեա տայ, էլ միտար, պարզապէս տար: Ախր թուրքն ու կարասունը, մտքն ու թուրթաւը, մայրենն ու բանասիր քաղ կուզին: Թէ զուք չը տայ, եւ որպէջ ստա:

—Կը տանք, կը զրկենք, է՛նչ ուս քիւրճչաւտ, տպողի, երկուս որ իլ տպուէ, նաքիւննր ետ կ'ազտէ, աննորք մէկտեղ անար: Երկուս որ...

—Եւ եւ ու էն շտեմն, մէկը որ կուզաւ ը անդից չեմ գորս գայ...

—Նո՛ւ, չո՛ւ, որոք, տայ զորմա՞րք է կ'ըր գորս գնաց: պահանջաւոր յետեկ շարունակեց:

Ինչ շատ պիտի երթան ու գաս. զգուզթ չէր տպին, իմ կանխատեսութեան ըսէ՛ ըսէ՛ կը գրել տայ: Հրա շատ գնաւ ու աղի:

Տպարանաւորը այս խոսքերն էլ լսեց, բայց ամեն կնք գործ զրկեց, գաղեց իրեն ու գնաց գործին:

Այստեղից դիմեց Վարդաբլուրէ ու ներկայաւորուցր Կրտսեմարչին տաց:

—Ազն, քանի՞ մ'անձնթի նախնն ինչ է, որ չէր զրկել, թողնի է:

—Են, միտար չեն տել, տայց ու գանձարեց կատարաւորը, որ նաւասարին կաննան էրք վերջնոր ներկայաւոր, նաքցրեց:

—Ինչի՞ տպարանի նախոր չէք մտքերի:

—Գաւարի մէջ երկու կողմէի սխալկայ,

զուք տացրեք, որ կաննելը իրենց եւ ուղիմար:

—Ախր երկու կողմէ չէ, երկու շտի պահաւորելի: Ինչ չը տանձէրք ամբողջ ինչ ամիս: Ներք չէ, որ զործերը խնցրեք, ուրի յարմարի տակ, քիտրոկ էլ չէր տայի:

—Մերս Բ՛նչի գործերը պիտի խնցրեք, ով էսան մէկ տպէ, նոր կուտար:

—Պահ Երբ նաքցուցր, որ եւ մէկէ տպարաններից թանց զին ուղիցի: Ջանք, եւ դիմել, էս ամէնը էն զանրատարք զրդիս թերեց: Փոքրս տակ, երթամ:

Իսկ գնաւ, գնաւ Յովհաննէս տպողը, եւ կը զրկի, նոր գործ էլ կը զրկի, որ տարաւոր:

Երբ Յովհաննէս զորս եկաւ, նա շարունակեց:

Քնցի գործ մտն, թեղի քոյ տան, որ զգուզիլի մէջ գրել տան. թէ կատարաւորիչը ուշ կուտայ գործի, թէկ կ'երթայ, խաղիս մէկ աչքով չի աչքը: Էլ չես տեսիր գործ...:

Այդ տեղից տպարանաւորը զինեց քաղցրայն մարտնթիւն է կարեոր Թղթիք տանաւուց յետոյ, մտնեցու մարտնթիւն գրանասանց անպա՞րեւ, որ ստորագրէ է երսուրեկ քաղեր վճարեց:

—Եւ Թղթին ու նեղր չեմ կարոջ գաղի: Ձեր տպով տարածները հարց չորս կողմէկցի տակի շարմէ, ամեն տպարանն ձեզ կ'ըր ճաւ տան, ճաւ էլ մտար: Կարողն գործ կը տալն:

—Եւ քաղար ետ էրի, Եպոկ եւ տպել, արմ, էրտերուցիս: Ո՛ր չի տպարան էր զինն չը տպեց, վեց կողմով տպող չըտար, ինչ զրկեցի: Չեմ իլ մտար Բ՛նչ է, կուչ եւ հարս կորսեմ, նաչիցի ինքանի տաննու հարց: Եւ քու խախտա՞ցի գրանասանցով, այժմոր քաղար չէրի, չըտպեցի էն վայտը խնցր արք էր:

—Ո՞րմ նոս եւ քաղար արել:

—Գործը թերողի՞ չէր շնորհիկի նոս:

—Ի՞նչ, էտրեցի ստացր:

—Էն գործ է կնքի ուղարուցի, էն ինչ քան է չեմ նախնայ, գաղա՛ն քոյանակ է տայ: չէրեք ձեզ էլ քաղի վճարել, զո՞ւն...:

—Եւ Եպոկ մարդ ետ, մէկուր չեմ նախնու, չը նախնեմ, գոռ չեմ տայ: Ո՞րմ նոս որ քաղար եւ էրէ, էտրեցի Թղթիք թեր ու տար գործը:

—Խտող էլի՛ էրտերուցիս մտաւ: Ձեր չես կրնա ծննել քիտարը կը ճարուն Ախր, զգուզթ մտնուց, միշտարներս ցրեցցի: Ինչի՞ էլ նախ կուտաւ:

—Հաղար Բ՛նչ, զու ինչի՞ մարդի կուտաս Երպուզիլի մէջ, չէս մտածք, որ եւ էլ գործեկ կը գաղն, կուտամ տարչին: Ի՞նչն մարդիս էրտեւք ունի, եւ գործք կարելու իրտեւք չունի:

—Ախր, ինչ ինչ, տիտ գաղէ՞ զըրտեցիք, տիտ զո՞ւն, եւ Բ՛նչ մեզ ունիք, որ գործ եմ վեցրել, գաղէ՞ կը տպեն:

—Եւ Բ՛նչ մեզ ունի, որ քու տպարանից

գործ չեմ տայ, թէ՞ս ուզամ տեղը կուտայ:

—Էս, չա, Քաս չունի:

—Թող ունենայ, տեսներք Բ՛յ շատ կը տա՛ւ: զուք գաղէ՞ր մէջ զրկով, թէ եւ գործ չը տայով:

—Հը՞ք իր, թեղի պէս ծոնն որ քաղէք գործերը տան կատարարելու, արտակ ոյտար անհաս, որ ամեն տարս թէ՛ն շանն:

Օղիդիկ

ՀԱՐԱ ՈՒ ԿԵՆՈՒՈՒՐ

Թեղ պէս կ'ստար սնին, պին. Խնժի խնցրով, ստաննր Բ՛յ շատ կը տա՛ւ: Կնք կայ, գնա արդիս չէր: Թիքնէ կ'ուն, մնաց զրին...

Թեղ պէս նարին գարնի կայծակ. Փարկուս սնիտ մինչ արնե ծագ Ըլքը որ չեաւ արթորբնին: Ալկը, սրբը, տան, մասնն քաղ: Ե. Ա.

Գ Ո Վ Ք

Պարեւ Տիգրան Լաւրանցի 25-տարոյ բաւձ անտի յիշատակն.

Լաւրաւոյ սարաւս, անման երկիր. Ի՞նչն չի տպելի, մտքի՞ շուրհայի. Լաւրանցի Տիգրան, անակար գաղափար. չէմտող էրեխանց, Վեհաբար անասուցր:

Շտարուս էմ թու քանոն՝ նոր տարուց. Բաւձ ամակ լըրէկուր կամայ. Կուր գան իս տել, մէշս արթողնելով, Աւրնէ Ալեկալուրէր տաւ խրաններով:

Մը մատաղաներս մտքը պարզի իս. Արտանցրի իս չաւ պատկերներս. Հայ օրաններն էլ իս կը քարթարի իս, Ջանազան տեսալ նախ: տարտներով:

Ի՞նչն ունիտասուս, գուրթ է ինչ գնաց. Հաւա անտեղ ուղարկել ու տարի. Իրի գործ իս զի Ալեկալուրէր գաղթի, Տպի իս անապ, մտանները զրկեր:

Լաւաթի պլաններ իս չեմ մէկտեղ ճան, Միտղ յոսանի, նոսր լաւ լաւ. Կուր էտ զիջում, ծարու Ալեկալուրէր, էլ չը ծեղատ, շատ տարք աղբէ:

Ջէնէ-Յուսէրուսն, էլի իրտաւ. Թող նուս կնեան, նոր ծարն շաւէ. Հաւորսն տեսնել, մը քան իմաստ, Կի՞ք ծարտար տպի, մայից էլայ խոլան:

Օտով քիչ պատիկ իս չեմ կամենայ, Գործը ու գաղթները, վերջ տաս տարան. Ինչ, փոսաններս, փկալ յիշատակ. Անը բիւրգ ք' ան ու պա՞ր Տիգր շան:

Մալար Զմէլեան

ԼՈՒՍԱՏՊԱՐԱՆ Ս. ՍՈՂՍՈՂՆԵԱՆԻ

ՃԱԲԱՐ ՄԿՐՏՈՒՄԵԱՆԻ

ГОТИНКО-ГРАФЯ С. СОГОМОМЯНА

ИСПОЛНЯЕТЪ
ВСЕОЗМОЖНЫМ
КЛИШЕ
И ФОТОГРАФИЧЕСКИМ
РАБОТЫ.

ՏԻՖԼԻՍԻՆԻՍԻ Է ԱՅՆԵ ՏՈՒՂ

ՎԼԻՇԵՆՆԵՐԻ
ՊԵՏԷՐՆԵՐԻ

ТИФЛИСЬ
БАЗАРНАЯ.
№ 200
СРОКЪ
АССИГУРОВАННО
С 1884.

Վ Ա Ր Ս Ս -
Վ Ր Ա Տ ՈՒ Ն Ե

(Парикмахерская)

Գտնվում է Գեօրգիևսկի պողոտայի առաջին Օրդոյանի Արևոսկի թաղամասի և կորպուսի դռանը:

Երես ամիսը, խոզիկը և մազերը վարաներ կատարում է խիստ արագ և մաքուր:

Գները խիստ չափավոր

Բ Ա Յ Ի Ա Ն Ի Է Բ Ա Փ Ա Ն Ո Ր Գ Ե Ա Գ Ի Ռ Ի Թ Ի Ի Ն

1909 թ.

Մ Շ Ա Կ

Տ ա ղ ա ր ա կ ա ն և Գ ր ա կ ա ն լ ր ա գ ր ք և
 ԱՎՓԱՆՈՐԴԵՐՈՒԹԻՒՆԻՆԸ «Մշակի» տարեկան գինը 10 րուբլի է,
 11 ամսանը նոյնպես 10 ր., առան ամսանը՝ 9 ր., իննը ամսանը՝ 8 ր.,
 8 ամսանը՝ 7 ր., եթե և փոքր ամսանը՝ 6 ր., 5 ամսանը՝ 5 ր., 4 ամս.
 4 ր., 3 ամս.՝ 3 ր., մեկ ամսանը՝ 1 րուբլի:
 Ամերիկայի բաժանորդները պէտք է փնտրեն տարեկան 6 դարբ. և և-
 ջուղայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ: Գարկիստանի բաժանորդները՝ 10 ր.:
 Փուրջիայի բաժանորդները՝ 120 դրուշ:
 Հասցեն՝ Թիֆլիս, Քաղաքի «ՄՏԱԲԵ» Արտասահմանից TIFLIS, Rédac-
 tion du journal «MSCHAK».

1909 թ.

«Ա Խ Ո Ւ Բ Ե Ա Ն»

Գրական, հասարակական թերթի
 ԱԿՐԱՆԵՐԿՐՎՈՒՄ
 Բաժանորդագինն է
 Այլընտրացապույ, տարեկան 2 րուբլի
 օտար քաղաքներ 3 ր.:
 «Ախուրեանը լոյս է տեսնելու կանոնադ-
 րվելով առայժմ շարաքը երկու անգամ.
 Խնարարութեան հասցեն՝ Александро-
 воль, Редакция «Ахуранъ».

1909 թ.

Ա Գ Բ Ի Ի Ի Ի Ե Ի Տ Ա Ր Ա Ջ Ի

XXVII տարի XX
 Արիւրի տարեկան գին 3 ր. (արտասահման 5 ր.)
 Տարալի " " " 6 ր. (" " " 10ր.)
 Արիւր, Տարալ պրեմիաներով, Առողջապահով, Գեղա-
 փնջիկով 10 ր. արտասահման 10 ր.:
 Թիֆլիս, редакция АГБИОРЪ ТАРАЖЪ.
 Խնարարչությունների՝ ՏՐԻՐԱՆ և ԱՉԱՐԵԱՆԸ

1909 թ.

«Հ Ր Ա Ջ Գ Ա Ն»

Գրական, հասարակական, տնտեսական օրաթերթի
 Որը լոյս է տեսնելու առայժմ շարաքը երկու անգամ՝
 հինգշաբթի և կիրակի օրերը:
 Երես և Ռուսաստան 3 ր. Գարկիստան 5 ր. Տանկա-
 ստան 60 դր. Ենթաց և այլ տեղեր 15 ֆր.:
 Հասցեն՝—Эривань, Редакция «Разданъ».

1909

Մ Ե Ր Ա Ջ Յ Ե

Հասարակական, գրական և քաղաքական օրաթերթի
 «ՄԵՐ ԱՋՅԵ» կը հրատարակի առաջինը 1909 թ. նոյն ուղղութեամբ և նոյն
 շարաքով. լոյս կը տեսնի շարաքների երեք անգամ.—շաբթի, ուրբաթ և կիրա-
 կի օրերը:
 «ՄԵՐ ԱՋՅԵ» տարեկան բաժանագինն է.—Արտասահման 10 րուբլի, Եր-Նախիջևան
 և Ռուսաստանի Գրեյն 5 ր., զուրաք, ամեն տեղ 6 ր.: Կէս տարանը ամեն տեղ 3 ր.,
 երեք ամսանը՝ 1 ր. 50 կ.:
 Գրեյն՝ Нахичевань на Дону, Редакция «Меръ Джайнъ» Կամ՝ Nacithevany в-Donu, Russie.
 Rédaction «Mer Dzaïn».

Ն Ո Ր Գ Պ Ո Ր Յ

ԱՐՄԱՐԻ
 (Երկրորդ տարի)
 ԲԱՓՆԵԿՐԵՆ Է
 Առաջնական փոյթ. անդամների համար
 տարեկ 3 ր. կէս տար. 2 ր. ոչ անդամների
 համար 5 ր. կէս տ. 3 ր.:
 Հասցեն՝ Թիֆլիս, Редакция журнала
 «НОРЪ ДПРОЦЪ»

Մատուցարար Կովկասեան Օֆիցերական
Տնտեսական Ընկերութեան

Փ. Ն. ՉԵԼԻՉԻ

ՔՈՒՔԱՅԻՄԻՏ

Այստեղ պատի ունի շաշտարարելու, որ Կովկասեան Օֆիցերական Տնտեսական Ընկերութեան մագաղկներու, որոնք զբաղուած են Քիմիկատ, Կիրառիկ փայտի և Գործիչակի գրասպիկի վրայ, ստացել են իմաստելու համար իսկական և զուտ

ՔՈՒՔԱՅԻՄԻՏԱՆ-ԽՆԵՐԵԹԱՆ

ՇԱՄՊԱՆԵԱՆ ԿՕԼԻԻԴԱ

և ո՞ր ողջարար բազմը տեսակի գինիներ մերևս, Մալալա, Գորալին և բազմաբանակ խիկեցական—Վեալնայի սղիպից:

Վաճառուովս ևն և սեղանի կարմիրու սպիտակ

ՍՎԻՐԻ ԳԻՆԻՆԵՐ

Мебельный магазинъ

БР. ГАЛУМОВЫХЪ,

Иркутская ул., противъ Александровскаго сада

Видега поставлено (оказано) наборовъ: УМЕВАЛНИКОВИ, антикскихъ и москвитскихъ. КРАСНАЯ: простирающихся, для переплетки и фаянса

МАТКОЙ МЪЕДИ, "Розово" могары и др. сталея, орляной

калор и кісоч. СТУДІЕВЪ кісочку-всирію ивсирію фабрикъ „ЛОНИНЕТЪ" и „ВОЙЦЕ

ХОВА", а также дубовый, спичкалы для столовыхъ. ПРОВАДІЯШІЙ наборъ-буфетовъ, обліяемыхъ, писанихъ, довержныхъ

и др. столовъ, креселовъ, шафрановъ, обліяемыхъ, гардеробовъ, кісочковъ и др.

ПОЛЕВЪ-СТІЛІЗІЯ обстановка компань.

ԿՐԿՆԱԿՈՇԻԿՆԵՐ
ՊՐՈՎՕԳՆԻԿ

ՍՐՏՈՆԻԱՍ

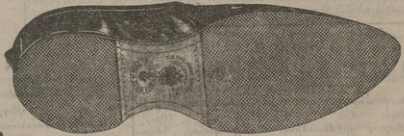
Ամենայնը Աշխարհում

Սահմանափակ ամենաբարձր

արժույթի, լավ յարույթի, շքեղ փաստների և տանապահ գործածւող նիւթերից:

ԱՆՊԱՅԱՆ
ԵՐԱՇԵՆԱՌՐՈՒԹԻՒՆ
ԻՐԱՐԱՆՆԵՐԻ ԶՈՅԻՒՄԸ
ՐՈՆԱՅ ԱՐՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ

ԿՐԿՆԱԿՈՇԻԿՆԵՐ
ՊՐՈՎՕԳՆԻԿ

ՍՐՏՈՆԻԱՍ

ՆԵՐԿՅՅՑՈՒՑԻՅԻԶԸ ԵՄԲՈՂՔ ԵՆԴԻԿՈՎԿԵՍԻ

ԱՌՆԻՏՐԱՎԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ի Ի Ն Ի Ե Ի Վ Է Յ Ս

ԹԻՖԼԻՉՈՒՄ

ԵՒ

ԲԱԿՒՈՄ

1888

Դէ, հիմա թող այ... դեռսս սպաննէ քննից, երբ ես այսպիսի գրութեան մէջ եմ գտնուում:

ԺՈՐՔ ԵՆՆՆԵՐԻՊՈՒԹՅՈՒՆ

Simulicissimus

Ռիչուր (Գերմանական կանցլեր)։— Իսկապէս Քիչուրն անեմ, ոչ չազգայնաբար կերպով յայտնեմ Վիլհելմին Ռէյխստագի բարոյմը... քիչ խոսելու համար:

ԻՆՎԱՆ ԱՐՈՏԻ ԲԱՆՈՒՆԻՆԻՍՏԱՆԻ ԱՌԻՓՈԿ

ԽՈՒՄԱՐԱՅԻՆՆԵՐ, ԲԱՆՈՐ ԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻՍԸ Է... ԵՆ ՄԵՐ ԽՆՐԻՆ ԲՈՒՆՈՐԻ ԳՐԻՑԷՔ

ՆԱԳՐՈՒՄ
ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ

ԽՄԵՄԵՆԱԿ ԿՏԱՐԻ

ԳԱՍՊԱՐ ԱՎԱՏՈՒՅԵԱՆԻ ԵՒ ԻՐ ՅԱՆՇԵԱԿԱՆ ԽՈՒՄԻ ԿԱՆԴԵՍԱՌՈՐ ԿԱՆԴԻՊՈՒՄԸ 1909 ԽԻՒ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՆ